III. a 411 c. ř. s. navzájem). Autor si ovšem nezakrývá, že přikloní-li se k názoru, že o vzájemně uplatněné pohledávce jest rozepře zahájena, vzniká tu jakýsi rozpor mezi kompensací provedenou před sporem a mezi kompensací namítanou teprve ve sporu, neboť přijetím zásady o litispendenci se brání soudci, aby respektoval nastalý civilistický účinek kompensace. V případě předprocesní kompensace totiž nebude již o vzájemné pohledávce rozepře zahájena a rozhodnutí o ní nebude účastno moci práva (námitka rei judicatae v jiných sporech), nýbrž faktum nastalé kompensace bude možno později uplatniti jen jako okolnost hmotně-právní; naproti tomu při kompensaci prováděné teprve ve sporu bude o vzájemné pohledávce rozepře zahájena a nastane po rozsudku ohledně ní i res judicata. Ke kompensaci jest možno namítati i takové pohledávky vzájemné, které již byly pravomocně zjištěny. Soud nebude o nich rozhodovati, nýbrž jen v důvodech vysloví, že zažalovaná pohledávka kompensací zanikla a žalobu zamítne. Pravomocně zjištěná vzájemná pohledávka nebude tedy znovu předmětem sporu. 13. Autor jedná dále o odděleném jednání ve sporu o pohledávce žalobní a o vzájemné pohledávce, o omezení jednání na námitku kompensace. 14. Ukazuje na vznik § 391, odst. III. c. ř. s., na nedostatky zákonné úpravy, kritisuje nedomyšlenost Kleinovu. 15. Nenormativisticky řeší autor řízení po vydání částečného rozsudku ve smyslu vládnoucích názorů v písemnictví. Autor má za to, že je-li částečným rozsudkem rozhodnuto o zažalované pohledávce a jedná-li se dále o pohledávce namítané ke kompensaci, jest a) celé další řízení vázáno na osud rozsudku částečného, jenž se stal zatím předmětem líčení u soudů vyšších stolic; to proto, poněvadž o vzájemné pohledávce (proti názoru Kleinovu) možno rozhodovati jen tehdy, je-li tu existentní zažalovaná pohledávka; b) částečný rozsudek však sám jest závislým na rozhodnutí o vzájemné pohledávce, poněvadž v konečném rozsudku má býti spor uveden do toho stavu, jaký by tu býval, kdyby bylo bývalo rozhodnuto rozsudkem jediným; soud tedy případně částečný rozsudek až do výše kompensace zruší a žalobu zamítne. V tomto směru není ovšem pro řešení autorovo dosud normativního podkladu, ač každé jiné řešení zajisté jest nepřiměřené. 16. Posléze řeší autor pravomoc rozhodnutí o vzájemné pohledávce a formu, v jaké má námitka kompensace býti vyřízena. 17. O otázkách útrat sporu se autor jen letmo zmiňuje. 18. Proti judikatuře však připouští zásadně kompensaci i po rozsudku, tedy v řízení exekučním cestou opoziční žaloby.

Pužman.

Po časopisech.

Unifikace čsl. práva.

»Právny obzor« počínaje č. 9. letošního ročníku otiskuje referáty, které budou proneseny na Unifikačním kongresu právníků v Bratislavě dne 26.—28. září t. r. Všeobecný požadavek vyslovil Dr. Emil Stodola, aby sestaveno bylo repertorium platného práva na Slovensku dle obdobné francouzské publikace pro Elsasko-Lotrinsko (str. 413 a n.). Velmi zajímavě a důkladně studuje nové čsl. občanské právo s hlediska platného práva slovenského Dr. Štefan Luby (str. 416 a n.). Civilnímu právu procesnímu věnuje referát univ. prof Dr. Štajgr (str. 291 a n.) a korreferát adv. Dr. Ziegler (str. 265 a n.); Dr. Vaverka pojednává o unifikačním problému v civilních řádech států poválečné střední Evropy (str. 337 a n.). Týž autor referuje též o unifikaci československ. práva finančního. Obsáhlý referát přináší prof. Dr. Bilovský o unifikaci zákonů zemědělských (str. 305 a n.) a Dr. Jiří Hora o unifikaci práva filmového (str. 446 a n.). Pro nedostatek místa upozorňujeme výňatky jen na obor trestního práva, jemuž jsou věnovány dva referáty. Z referátu univ. prof. Dra Miloty (str. 496 a n.) uvádíme:

»Přípravné osnovy trestního zákona ministerstvo spravedlnosti nepřijalo za základ svého návrhu pro Národní shromáždění, nýbrž vypracovalo nový návrh. Tento návrh byl sice v nedávné době vytištěn, ale nebyl sdělen veřejnosti, nýbrž jen zaslán omezenému počtu teoretických i praktických odborníků k tomu konci, aby se o něm mohly konati později porady, ve kterých by byl podroben revisi. Nyní pracuje ministerstvo

na návrhu zákona o výkonu trestů a zabezpečovacích opatření, kterážto část byla z návrhu trestního zákona vyňata; po ukončení této práce má býti zrevidován návrh kodifikační komise, týkající se trestního řádu. Podle plánu ministerstva mají býti všechny tyto tři osnovy předloženy Národnímu shromáždění najednou...

Nemůžeme v novém trestním zákoně úplně zavrhnouti ideu odplaty a nastoliti na místo ní výlučně zásadu ochrany společnosti, nýbrž je nutno vytvořiti zdravý kompromis obou těchto zásadních stanovisek. Podle toho kompromis, jak si jej představuji, vyžaduje tato základní opatření: 1. Předmětem trestu zůstává člověk, který je za svůj čin odpovědný. 2. Pojem viny musíme v zákoně upravit tak, aby obsahoval nejen prvek mravní, nýbrž i prvek sociální, ve kterém by se zračila i odpovědnost za nebezpečnost, jakou viník při svém činu projevil... Navrhuji sám, abychom se spokojili s uzákoněním dosavadního tradicionelního rozdělení trestné viny na úmysl a nedbalost... 3. Na obsahu i rozsahu pojmu příčetnosti nebude třeba mnoho měniti... 4. Je správné, trestá-li se pokus stejně jako dokonaný čin; menší trestnost pokusu můžeme uznati jedině, jestliže příčina, pro kterou čin zůstal nedokonán, vězí v subjektivním momentu: znemožnil-li viník zdar svého konání svou nerozhodností, váhavostí, nedostatkem náležité pečlivosti, volbou nedostatečných prostředků, nezkušeností a pod. V takovém případě je jeho nebezpečnost a též i vina menší a není proto třeba přísnějšího zákroku proti němu. Totéž stanovisko má rozhodovati též o trestnosti absolutně nezpůsobilého pokusu a skutkového omylu... 5. Musíme zabezpečovací opatření pokládat nikoli za vedlejší doplněk trestní reakce, nýbrž za její integrující část. Vůbec je třeba, aby zabezpečovacím opatřením byly vyplněny všechny mezery, které vznikají v boji proti zločinnosti tím, že trestní reakce nemůže překročiti meze, vykázané jí trestní odpovědností stanovenou na podkladě příčetnosti a viny. 6. Vycházeje z přesvědčení, že trest smrti jako trest se nedá hájiti, že však převládající veřejné mínění jej stále žádá, navrhnul jsem, aby byl zařaděn pod názvem »poprava« do zabezpečovacích opatření a připuštěn při těžkých zločinech u takového zločince, který se jeví býti trvale nebezpečný. Jako trest by zůstal trest smrti vyhrazen stannému řízení, kde projevuje svůj generálně prevenční účinek.«

Z referátu Dra Drbohlava (str. 220 a n.), v němž zejména jsou hodnoceny a podrobně vytčeny již unifikované trestní předpisy, poukazujeme na závěr:

»Z přehledu unifikačních zákonů v oboru práva trestního seznáváme, že výsledky prací unifikačních v tomto oboru práva jsou od doby naší samostatnosti velmi skrovné. Nejen že ty zákony, které stanoví stejné trestní předpisy pro celý stát, neodpovídají svým obsahem, rozsahem, důležitostí a početností unifikačních předpisů té dlouhé době, která uběhla již ode dne vzniku našeho samostatného státu, ale zůstávají i daleko za konsolidací a unifikací politických, sociálních, hospodářských ba i finančních poměrů a veškerého života uvnitř na celém území našeho státu. Unifikace trestního práva nejde stejným krokem s unifikací života v samostatném státě. Různými zásadami trestního práva nebylo dosud vůbec hnuto. I činy trestné, které byly unifikačními zákony zunifikovány, řídí se stále různými zásadami různého práva. Zásady ty se nijak nesblížily, nýbrž naopak, jsouce aplikovány i na činy trestné již zunifikované, se ještě rozšířily. Při aplikaci těchto různých zásad různého trestního práva třeba ještě vždy stále utíkati se k výkladu cizích nejvyšších soudů — dříve nejvyššího soudu ve Vídni a kurie v Budapešti, jejíž rozhodnutí plenární a k zachování jednotnosti práva vydané před převratem, mají docela pro naše soudy na Slovensku a Podkarpatské Rusi dodnes závaznost zákona, byla-li řádně publikována. To je právní stav důstojnosti samostatného státu sotva náležitě odpovídající.«

Převod nemovitosti za dluhy jest darováním.

K této glose uveřejněné v Právní praksi v minulém ročníku na str. 133 jest upozorniti na kritiku rozhodnutí z 31. října 1936, Rv I 2013/34, vyšlou z péra Dra Emila Daningera v Richterzeitung, 1937, na str. 205 pod názvem: »Entgeltlichkeit des Kaufvertrages durch Uebernahme von Hypotekarschulden?«, která řešení nejvyššího soudu rovněž odmítá. Nejvyšší soud v cit. rozh. vyslovil právní větu:

»Hypotekární dluh, který již podle §§ 443 a 1409 všeob. obč. zák. musí každý nabyvatel nemovitosti s touto převzíti, není vzájemnou hodnotou poskytovanou zciziteli ze jmění nabyvatelova, není úplatou a pouhé převzetí dluhu nečiní smlouvu, jíž byla nemovitost postoupena, smlouvou úplatnou.«

Nejvyšší soud patrně sám uznal výjimečnost cit. rozh. tím, že je nepojal do úřední sbírky.